

Sivistysvaliokunnalle

**Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023
HE 154/2022 vp**

Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry kiittää mahdollisuudesta tulla asiassa kuulluksi.

Pääviestimme ovat seuraavat:

- Yksityisen kopioinnin hyvityksen pitäminen 11 miljoonan euron tasolla julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 mukaisesti on luovan alan kannalta merkittävä päätös, joka on asianmukaisesti huomioitu vuoden 2023 talousarvioesityksessä. Tämä taso tulee säilyttää myös vuodesta 2027 eteenpäin.
- Tekijänoikeuskorvausten sovittelusta luopuminen arvioitaessa oikeutta työttömyysturvaan on tekijöiden ja taiteilijoiden kannalta pitkään odotettu ja merkittävä edistysaskel, jonka toteuttamiseen on osoitettu 1 miljoonan euron rahoitus vuonna 2023. Rahoituksen riittävyttä on seurattava ja sen määrää tarvittaessa lisättävä.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenoihin budjetoitua 3 miljoonan euron lisäystä on tarvittaessa käytettävä myös vahvistamaan tekijänoikeusasioiden valmistelun resursseja ministeriössä kansallisen IPR-strategian sitoumusten mukaisesti.
- Luoville aloille on luotava koronapandemian jälkeinen kasvuohjelma, jonka lähiajan tavoitteita ovat elvyttävät toimet ja konkreettinen hankerahoitus ja pidemmän aikavälin päämääriä perustoiminnan edellytysten, työllisyyden, alan kehittymisen ja kansainvälisen kasvun vahvistaminen sekä luoville aloille soveltuvat tukitoimet ja muut kannustimet.

Koronapandemian jälkeinen luovien alojen kasvuohjelma

Talousarvioesityksen perusteluissa (luku 29.80) muistutetaan, että koronapandemia vaikeutti vuosina 2020–2022 merkittävästi kulttuuripolitiikan strategian 2025 mukaisia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamista, mutta vuonna 2023 tavoitteena on saada taiteen ja kulttuurin tekeminen, tuotanto, kulutus ja käyttö palautumaan mahdollisimman hyvin koronaepidemian aiheuttamaa kriisiä edeltävälle tasolle.

Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry jakaa tämän näkemyksen ja tavoitteenasettelun. Kasvun mahdollistamiseksi luoville aloille tulee turvata reilut toimintaedellytykset ja kilpailuolosuhteet sekä toimiva tekijänoikeuslainsäädäntö. Jäsenistömme edustamien tekijöiden, taiteilijoiden ja yritysten tärkeimmät tavoitteet vaalikaudella 2023–2027 ovat

- oikeudenmukainen ja kannustava tekijänoikeuslainsäädäntö
- luovien alojen elinkeinotoiminnan ja kilpailukyvyn edistäminen sekä kasvuohjelma koronan jälkeiseen aikaan
- taiteilijan ja tekijän toimeentulon turvaaminen työttömyyden kohdatessa

Luovat alat ovat kärsineet koronasta ennennäkemättömällä tavalla, mutta niillä on iso potentiaali nousta maamme kasvun veturiksi. Kasvun vauhdittamiseksi toimiala tarvitsee räätälöityjä ja kohdennettuja erityistoimia. Tavoitteeksi tulee asettaa luovan alan BKT-osuuden nostaminen vähintään eurooppalaisen keskiarvon (4,4 %) tasolle.

Talousarvioesityksessä mainitaan toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteina, jotka konkretisoivat taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytysten parantamista, mm. seuraavat seikat:

- Parannetaan taiteen ja kulttuurin toimialan edellytyksiä toipua koronapandemian aiheuttamista vaurioista huomioiden erityisesti taiteilijoiden ja muiden alan ammattilaisten aseman vahvistamista edellyttävät toimet.
- Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen elpymistä ja uutta kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen saatavuuden, tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen edellytyksiä ottaen huomioon koronapandemian aikana tehdyt erityisesti jakeluun ja saatavuuteen liittyvät innovaatiot ja niiden hyödyntäminen.
- Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.

Talousarvioesityksen tulostavoitteiden saavuttaminen edellyttää laajaa ja systemaattista toimenpideohjelmaa. Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry esittää toteutettaviksi erityisesti seuraavia luovien alojen kasvua lyhyellä ja pitkällä aikavälillä edistäviä toimia:

- Parlamentaarinen selonteko kulttuurialan elvyttämiseksi ja kasvun vauhdittamiseksi.
- Kasvua vauhdittavat toimenpiteet, jotka sisältävät elvyttäviä toimia ja rahoitusta luovan alan konkreettisille hankkeille ja pilotoinneille.
- Toimenpiteet, joilla vahvistetaan perustoiminnan edellytyksiä, työllisyyttä, alan kehittymistä ja kansainvälistä kasvua.

Tuore esimerkki tekijöiden ja taiteilijoiden työmarkkina-asemaa vahvistavasta muutoksesta on julkisen talouden suunnitelmaan 2023–2026 sisältyvä päätös luopua tekijänoikeuskorvausten sovittelusta arvioitaessa oikeutta työttömyysturvaan. Muutoksen rahoitus on nyt asianmukaisesti huomioitu myös talousarvioesityksessä.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että Business Finlandin tukia ja muita julkisia kannustimia kehitetään paremmin luovien alojen elinkeinotoimintaan ja IPR-aloille

soveltuviksi. Tukijärjestelmissä tulee huomioida alan erityispiirteet kuten korkeat etupainotteiset investoinnit sekä ansainnan ajalliset viiveet. Toimenpide-esityksiämme ovat seuraavat:

- Luovan alan yrityksille tulee luoda rahoituspolku alkuvaiheen konseptointivaiheeseen.
- Luovan alan yritys-, kasvu- ja kansainvälistymisen neuvonta tulee koota osaksi Creative Business Finlandia.
- Neuvontapalveluita tulee olla saatavilla eri kokoisille luovan alan yrityksille.
- Musiikki- ja kirja-alalle tulee luoda av-alan kaltaiset tuotantokannustimet ja samalla on turvattava av-alan tuotantokannustimille riittävä rahoitus.

Espoossa 3.10.2022

Heikki Jokinen

Puheenjohtaja

Lauri Kaira

Edunvalvontajohtaja

Luovan työn tekijät ja yrittäjät ry:n jäsenjärjestöt ovat:

- Audiovisual Producers Finland – APFI ry
- Gramex äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry
- Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry
- Kopiosto ry
- Musiikkituottajat – IFPI Finland ry
- Suomen elokuvatoimistojen liitto ry
- Suomen Musiikkikustantajat ry
- Suomen Muusikkojen Liitto ry
- Suomen Säveltäjät ry
- Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry
- Suomen Musiikintekijät ry
- Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry – TTVK
- Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry